

Звіт

за результатами аналізу стану функціонування закладів загальної середньої освіти Житомирської області з кількістю учнів менше 100

(констатувальний етап 2022/2023 навчальний рік)

Протягом травня 2023 року управлінням Державної служби якості освіти у Житомирській області проводився аналіз стану функціонування закладів загальної середньої освіти Житомирської області з кількістю учнів менше 100 на виконання пункту 5 плану заходів щодо забезпечення ефективного використання бюджетних коштів на 2023 рік, затвердженого розпорядженням голови Житомирської обласної державної адміністрації від 27.02.2023 № 82 «Про заходи щодо збільшення надходжень до місцевих бюджетів та забезпечення ефективного використання бюджетних коштів».

Аналіз стану функціонування закладів загальної середньої освіти Житомирської області з кількістю учнів менше 100 здійснювався за визначеними критеріями та індикаторами, зокрема:

1. Інформація про заклад загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 100, що здійснює освітній процес на рівні базової та профільної середньої освіти.

- тип місцевості, де розташовані заклади освіти,
- відсоток наповнюваності закладів освіти,
- формат організації освітнього процесу у закладах освіти.

2. Контингент здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 100, що здійснюють освітній процес на рівні базової та профільної середньої освіти.

- загальна кількість учнів,
- загальна кількість класів,
- наповнюваність класів,
- кількість учнів, яким організовано підвезення до закладу освіти,
- динаміка мережі класів.

3. Кадрове забезпечення закладів загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 100, що здійснюють освітній процес на рівні базової та профільної середньої освіти.

- загальна кількість педагогічних працівників,
- кількість педагогічних працівників, які викладають два і більше навчальних предмети,
- кількість педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети не за фахом,
- навчальні предмети, які викладаються вчителями не за фахом,
- кількість педагогічних працівників пенсійного віку,
- кількість педагогічних працівників, які працюють за сумісництвом,
- кількість педагогічних працівників, які доїжджають до закладів освіти.

4. Забезпечення рівного доступу до якісної базової та профільної середньої освіти у закладах загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 100.

- організація підвезення до закладів освіти учнів та вчителів,
- організація харчування у закладах освіти.

5. Визначення перспективи функціонування закладів загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 100, що здійснюють освітній процес на рівні базової та профільної середньої освіти.

- реорганізація закладів освіти,
- ліквідація закладів освіти,
- перепрофілювання,
- функціонування відповідно до статуту закладу.

Загальна кількість закладів загальної середньої освіти Житомирської області з кількістю учнів менше 100 становить 198 закладів освіти, що складає 36% від загальної кількості закладів загальної середньої освіти Житомирської області. З них:

- 24 (12%) ЗЗСО – початкові школи,
- 124 (63%) ЗЗСО – гімназії,
- 50 (25%) ЗЗСО – ліцеї.

Наповнюваність закладів становить:

- 24 (12%) ЗЗСО з кількістю учнів від 7 до 30 (20 ЗЗСО – початкові школи, 3 ЗЗСО – гімназії, 1 ЗЗСО – ліцей);
- 43 (22%) ЗЗСО з кількістю учнів від 31 до 50 (3 ЗЗСО – початкові школи, 38 ЗЗСО – гімназії, 2 ЗЗСО – ліцеї);
- 58 (29%) ЗЗСО з кількістю учнів від 51 до 70 (1 ЗЗСО – початкова школа, 51 ЗЗСО – гімназія, 6 ЗЗСО – ліцеї);
- 73 (37%) ЗЗСО з кількістю учнів від 71 до 100 (32 ЗЗСО – гімназії, 41 ЗЗСО – ліцеї).

І. Початкові школи

За результатами аналізу встановлено, що у **24 ЗЗСО** навчається 492 учні. Загальна проектна потужність становить 2671 особу. Відсоток наповнюваності складає:

- 14 ЗЗСО – від 5% до 25%,
- 7 ЗЗСО – від 28% до 50%,
- 1 ЗЗСО – від 50% до 75%,
- 2 ЗЗСО – від 75% до 100%.

Загальна кількість класів у початкових школах – 90. З них 100% мають наповнюваність менше 20 учнів, з яких 38 класів – з кількістю учнів менше 5. У 6 класах учні відсутні. Середня наповнюваність учнями класів становить 5,4.

З'ясовано, що за останні 5 років у 12 (50%) закладах освіти мережа класів зменшилася, у 8 (33%) закладах освіти – залишилася сталою, у 4 (17%) закладах освіти – збільшилася. Прогнозована мережа класів на наступні 2 роки:

- у 6 (26%) ЗЗСО – збільшиться,
- у 9 (37%) ЗЗСО – зменшиться,
- у 9 (37%) ЗЗСО – залишиться сталою.

Загальна кількість працівників у 24 ЗЗСО складає 227 осіб, з них 132 – педагогічні працівники. Лише у 2 (8%) закладах наявний практичний психолог. Соціальний педагог відсутній у 100% закладів.

34 (26%) педагогічних працівники викладають два і більше предмети, 14 (11%) педагогічних працівників викладають навчальні предмети не за фахом. Із загальної кількості педагогічних працівників 9% (12 осіб) – педагогічні працівники пенсійного віку та 9% (12 осіб) – працюють за сумісництвом.

Станом на 01 травня 2023 року підвезення до закладу освіти потребують 108 (22%) учнів, які навчаються у 11 ЗЗСО. Забезпечено підвезенням шкільними автобусами до закладу освіти 83 учні, що становить 77% від потреби.

За наданою закладами освіти інформацією підвезення до закладу освіти потребують учні, що проживають у 22 населених пунктах. Зокрема до 4 ЗЗСО – підвезення з 1 населеного пункту, до 4 ЗЗСО – підвезення з 2-х населених пунктів, до 2 ЗЗСО – підвезення з 3-х населених пунктів та 1 ЗЗСО – підвезення з 4-х населених пунктів. За наданою інформацією для організації підвезення учнів та вчителів до ЗЗСО необхідно 9 шкільних автобусів, наявні – 6 шкільних автобусів. 2 ЗЗСО використовують шкільні автобуси інших закладів освіти.

Загальний кілометраж маршруту підвезення складає від 3 до 41,5 км. Мінімальний час, який учень перебуває у транспорті становить від 4 хв. до 1 год. Максимальний час, який учень перебуває у транспорті під час підвезення до закладу освіти становить від 8 хв. до 1 год. 20 хв.

За наданою інформацією харчування організовано у 14 ЗЗСО. Кількість учнів охоплених харчуванням за кошти місцевого бюджету становить 186 осіб, з них 21 учень – 40% харчування за кошти місцевого бюджету. 156 учнів харчується за кошти батьків, з них 21 учень – 60% харчування за кошти батьків.

Щодо перспективи функціонування:

- 22 ЗЗСО – залишаються у визначеному статусі,
- 2 ЗЗСО – ліквідація.

II. Гімназії, ліцеї

За наданою інформацією у 174 ЗЗСО навчається 11347 учнів. Загальна проектна потужність становить 35 146 осіб. Відсоток наповнюваності складає:

- 48 ЗЗСО – від 8% до 25%,
- 81 ЗЗСО – від 26% до 50%,
- 39 ЗЗСО – від 51% до 75%,
- 6 ЗЗСО – від 76% до 106%.

Загалом у 174 ЗЗСО функціонує 1576 класів. З них 1573 мають наповнюваність менше 20 учнів. Лише 3 класи у 2 ЗЗСО мають наповнюваність більше 20 учнів. Із загальної кількості класів у 220 (14%) класах – кількість учнів становить менше 5. У 50 класах учні відсутні. Середня наповнюваність учнями класів становить 6,9.

З'ясовано, що за останні 5 років у 51 (29%) закладі освіти мережа класів зменшилася, у 75 (43%) закладах освіти – залишилася сталою, у 48 (28%) закладах освіти – збільшилася. Прогнозована мережа класів на наступні 2 роки:

- у 32 (18%) ЗЗСО – збільшиться,
- у 38 (22%) ЗЗСО – зменшиться,
- у 104 (60%) ЗЗСО – залишиться сталою.

За наданою інформацією загальна кількість працівників у 174 ЗЗСО складає 3836 осіб, з них 2672 (70%) – педагогічні працівники. Лише у 53 (30%) закладах наявний практичний психолог, у 11 (6%) закладах обов'язки психолога покладено на іншого працівника. Соціальний педагог наявний у 47 (27%) закладах, у 13 (7%) закладах обов'язки соціального педагога покладено на іншого працівника.

1041 (39%) педагогічний працівник викладає два і більше предметів, 321 (12%) педагогічний працівник викладає навчальні предмети не за фахом. Із загальної кількості педагогічних працівників 18% (484 осіб) – педагогічні працівники пенсійного віку та 9% (247 осіб) – працюють за сумісництвом.

Станом на 01 травня 2023 року підвезення до закладу освіти потребують 3105 (27%) учнів, які навчаються у 123 ЗЗСО. Забезпечено підвезенням до закладу освіти 2879 учнів, що становить 93% від потреби. З них:

- 2580 (83%) учнів підвозиться шкільними автобусами,
- 299 (10%) учнів підвозяться рейсовими автобусами.

За наданою інформацією підвезення до закладу освіти потребують учні, що проживають у 367 населених пунктах. Зокрема до 80 ЗЗСО – підвезення від 1 до 3 населених пунктів, до 32 ЗЗСО – підвезення від 4 до 6 населених пунктів та 8 ЗЗСО – підвезення від 7 до 9 населених пунктів. За наданою інформацією для організації підвезення учнів та вчителів до ЗЗСО необхідно 111 шкільних автобусів, а саме для 91 ЗЗСО – по 1 автобусу, для 10 ЗЗСО – по 2 автобуси. На даний час заклади освіти використовують 76 шкільних автобусів: 66 ЗЗСО – по 1 автобусу, 5 ЗЗСО – по 2 автобуси, крім того 2 ЗЗСО використовують автобуси інших закладів.

За наданою інформацією загальний кілометраж маршруту підвезення складає від 3 до 182 км. Мінімальний час, який учень перебуває у транспорті, становить від 4 до 45 хвилин. Максимальний час, який учень перебуває у транспорті під час підвезення до закладу освіти становить від 7 хвилин до 1 години 40 хвилин.

За наданою інформацією харчування організовано у 129 (74%) ЗЗСО. Кількість учнів охоплених харчуванням за кошти місцевого бюджету становить 3676 осіб. 2377 учнів харчується за кошти батьків.

Щодо перспективи функціонування:

- 136 (78%) ЗЗСО – залишається у визначеному статусі,
- 28 (16%) ЗЗСО – реорганізація у початкову школу/гімназію (16 ліцеїв – у гімназію, 12 гімназій – у початкову школу),
- 2 (1%) ЗЗСО – реорганізація у філію,
- 8 (5%) ЗЗСО – ліквідація.

На основі отриманих результатів констатувального зрізу постає питання забезпечення якості освіти у малокомплектних закладах і на території громади в цілому. Загалом наявність зазначених проблем та функціонування таких закладів загальної середньої освіти у громадах Житомирської області потребує ґрунтовного дослідження та систематичного відстеження з метою виявлення перспективи їх існування та подальшого стану забезпечення якості освітньої діяльності цих закладів. Тому необхідним є проведення моніторингу із зазначеного питання на території Житомирської області, і результати такого дослідження можуть слугувати основою для прийняття ефективних управлінських рішень керівників щодо забезпечення якості освітньої діяльності й засновників щодо формування ефективної мережі закладів освіти на відповідних територіях.